

Oponentský posudek k diplomové práci Vztah filmu a výtvarného umění v první polovině 20. století

Autorka práce: Bc. Tereza Jouzová

Vedoucí práce: Mgr. Linda Arbanová, Ph.D.

Oponentka: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Nejprve bych chtěla konstatovat, že se autorce podařilo vybrané téma zpracovat v souladu se zadáním práce. Objevování vztahu mezi výtvarným uměním a filmem považuji za zajímavý a smysluplný, ale rozhodně nelehký způsob, jak žákům představit dynamické proměny ve vizuálním umění první poloviny 20. století.

Autorka práci tradičně dělí na tři hlavní části. Teoretickou, kde se jí velmi dobře podařilo popsat hlavní společenské a kulturní tendence a události (kap. 2.), které vedly ke vzniku filmu a ovlivnily dynamické vznikání různých uměleckých směrů (kap. 3.). Ve třetí kapitole autorka na vybraných příkladech seznamuje čtenáře s tím, jak se charakteristické rysy jednotlivých směrů odrazily ve vizuální podobě filmů a jaké nové výrazové prostředky „vznikly“ díky přijetí filmu do oblasti umění. Zároveň se jí daří, jakoby mimoděk, s oporou v odborné literatuře vysvětlovat klíčové pojmy teorie filmu a výtvarného umění (narativní, vjem, filmový zážitek, moderna, expresionismus vs. expresivní, postprodukce, apod.). Čtvrtou kapitolu věnovala autorka vztahu filmové avantgardy a výtvarné avantgardy, opírá se zde zejména o publikaci Čiháka, M.: Ponorná řeka kinematografie (2013). Touto kapitolou zakončuje spíše kunsthistorický pohled na téma a v páté kapitole doplňuje výklad o produkční a režijní stránky filmu, a to, jak se v nich uplatňuje výtvarné umění. Dále v kapitole vybírá výtvarné umělce (Fernand Léger, Marcel Duchamp, Man Ray, Hans Richter, László Moholy Nagy a Leonard Charles Huia) a ilustruje na jejich díle a přístupu prolínání výtvarné a filmové tvorby. Do teoretické části práce vhodně vstupuje didaktickými vsuvkami a odkazy na didaktickou část práce. V ní představuje převážně realizovaný a reflektovaný výtvarný cyklus pro žáky druhého stupně základní školy. Ten je sestaven z devíti odučených témat a jednoho návrhu školního projektu Filipojakubská moderna (str. 124). Výuka je navrhována v souladu s aktuálním RVP pro ZŠ. Témata jsou vhodně motivována (např. promítání filmu Rainbowdance Lena Lyea), autorce se daří velmi dobře formulovat výtvarné problémy a propojovat faktickou a tvůrčí část výuky (svůj výklad nahrazuje exploračními úkoly pro žáky), hůře je v textu patrné konkrétní zadání úkolu. Pro zasazení výtvarné činnosti žáků do vizuální kultury užívá konkrétních ukázek z teoretické části práce. Realizovanou výuku autorka kriticky reflektuje a vyvozuje z reflexí alternativní řešení konkrétních problémů. Výstupy žáků dokládá fotografickou dokumentací. Oceňuji popisky s výkladem dětských prací, autorka v něm postupuje stejně, jako při výkladu uměleckých děl (např.: str. 77).

Ve výtvarné části práce autorka vysvětluje, proč se zaměřila na umění první poloviny 20. století. Velmi hezky shrnuje předchozí kapitoly a uvažuje o vztahu filmu a výtvarného umění (po hutném výkladu v teoretické části je to osvěžující změna). V textu se pohybuje kolem konceptu rámu. Ten je metaforou hranic lidské schopnosti a ochoty vnímat umění, materiální bariérou dělící diváka od díla nebo filmu, je polem, kde je rozehrávána hra pro naše smysly nebo se rozbíhá příběh našich představ a myšlenek. Je pojítkem mezi filmem a výtvarným uměním. Z několika zlatých ráků vytvořila autorka instalaci, která může připomínat stěnu stálé expozice v některé z vyhlášených galerií nebo jednotlivá okénka filmu. Text kapitoly ve spojení s instalací tvoří poetickou konceptuální tečku diplomové práce (bez textu by instalace působila asi mimo kontext tématu DP).

Práce je psaná čtivě, logicky strukturovaná, vhodně doplněná reprodukcemi výtvarných děl, ukázkami z filmů a fotografiemi žákovských prací. Problémem práce je ovšem obrovské množství překlepů a typografických chyb (chybějící mezery, interpunkce, ad.), nejednotná forma citací (např.: str. 64 (viz Ulver 1991, str.:98-101), str.: 63 (ULVER, 1993; ČIHÁK,2013), chybné označení kapitol (str. 117, místo 6.8 znovu 6.1).

Práci navrhuji k obhajobě. Práci hodnotím jako velmi dobrou.

Otázky pro obhajobu:

- 1) Z jakého důvodu jste se zaměřila na zahraniční autory? Mohla byste uvést některého českého autora ve vztahu k Vašemu tématu?
- 2) Jak byste svůj výchovně vzdělávací cyklus upravila, aby mohl případně sloužit jako „Bílé desky“, pracovní sešit, nebo kapitola v učebnici výtvarné výchovy?